

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»

**Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2025

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
(30 жовтня 2025 р., м. Полтава) / Полтавський державний аграрний університет.
Полтава: ПДАУ, 2025. Т. 2. 939 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

КОБЕЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЛІПСЬКИЙ РОМАН - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЄРШОВА НАТАЛІЯ – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

© Автори, 2025

© Кафедра обліку і оподаткування, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вінницька область

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Вінницький навчально-науковий інститут економіки Західноукраїнського національного університету
Вінницький національний аграрний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти».

Волинська область

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Луцький національний технічний університет
ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права»

Дніпропетровська область

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Дніпровський державний університет внутрішніх справ
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Український державний університет науки і технологій

Університет митної справи та фінансів
Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз
ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет».

Житомирська область

Поліський національний університет
Державний університет «Житомирська політехніка»

Закарпатська область

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Запорізька область

Запорізький національний університет
Національний університет «Запорізька політехніка»
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Івано-Франківська область

Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського національного університету
Івано-Франківський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування
Інститут архітектури та будівництва «ІФНТУНГ-ДонНАБА»

Київська область

Білоцерківський національний аграрний університет
Вищий навчальний заклад «Університет «КРОК»
ПрАТ ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом
Державний податковий університет
Державний торговельно-економічний університет
ДННУ «Академія фінансового управління»
ДНУ «Інститут освітньої аналітики»
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»
Інститут демографії та проблем якості життя НАН України
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Державний університет Київський авіаційний інститут
Київський національний університет будівництва і архітектури.
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Київський фаховий коледж архітектури, будівництва та управління
Маріупольський державний університет
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
Національний транспортний університет
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національний університет харчових технологій
Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу

м. Кропивницький

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кіровоградського кооперативного фахового коледжу економіки і права імені М.П. Сая
Кіровоградської ОБЛСПОЖИВСПІЛКИ
Українська державна льотна академія

Львівська область

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональної академії управління персоналом»
Львівський національний університет імені Івана Франка
Львівський торговельно-економічний університет
Національний університет «Львівська політехніка»
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.
Гжицького
Національний лісотехнічний університет України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Миколаївська область

Миколаївський національний аграрний університет
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
ВСП «Технологіко-економічний фаховий коледж Миколаївського НАУ»

Одеська область

Державна установа «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАНУ»
Одеський національний економічний університет
Міжнародний гуманітарний університет
Одеський національний морський університет

Полтавська область

Вище професійне училище № 7.
ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж ПДАУ»
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».
Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського
Полтавський державний аграрний університет
Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Філія «Полтаваагропромпродуктивність»
Полтавський університет економіки і торгівлі.

Рівненська область

Національний університет водного господарства та природокористування

Сумська область

Сумський державний університет
Сумський національний аграрний університет
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Тернопільська область

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування
України «Бережанський агротехнічний інститут»
Донбаська державна машинобудівна академія
Західноукраїнський національний університет

Харківська область

Відокремлений структурний підрозділ «Вовчанський фаховий коледж Державного
біотехнологічного університету»
Державний біотехнологічний університет
ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж Харківського національного університету
міського господарства імені О.М. Бекетова

Головне управління статистики у Харківській області
Інститут тваринництва НААН України
Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу
Механіко-технологічний фаховий коледж ім. О.О.Морозова
Національна академія Національної гвардії України
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Національний університет цивільного захисту України
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Харківський національний університет внутрішніх справ.
Український державний університет залізничного транспорту
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
Харківський національний університет радіоелектроніки

 Херсонська область

Херсонський державний аграрно-економічний університет

 Хмельницька область

ВСП «Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету»
Університет економіки і підприємництва
Хмельницький національний університет
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

 Черкаська область

ВСП «Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУС»
Лисичанський гірничо-індустріальний фаховий коледж
Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
Уманський національний університет
Черкаський державний технологічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

 Чернівецька область

Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

 Чернігівська область

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут ПАТ «МАУП»
Університет трансформації майбутнього

 Литва

Kaunas University of Technology
Vilniaus kolegija

 Молдова

Academy of Economic Studies of Moldova

 Польща

Економіко-гуманітарний університет, м. Бельсько-Бяла, Польща
Pomeranian Agricultural Advisory Center in Luban

ЗМІСТ

6. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ

Андрієнко Сергій. Науковий керівник - Кононенко Яна. Державне регулювання розвитку фермерських господарств в Україні в умовах воєнного стану	9
Беновська Лілія. Трансформації моделі багаторівневого управління в контексті зростання ролі субнаціонального рівня	11
Біла Альона. Науковий керівник – Заїка Світлана. Сучасні підходи до удосконалення публічного управління в Україні	14
Боровик Таїсія. Науковий керівник – Пономаренко Ігор. Digital-комінікації як інструмент формування іміджу державних установ у цифрову добу	16
Боротинець Анна. Науковий керівник – Заїка Світлана. Стратегічні орієнтири розвитку публічного управління в Україні на прикладі діяльності ДСНС	18
Гавриш Аліна. Науковий керівник - Кірик Алла. Реакція європейського союзу на повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну	20
Головань Аліна. Нестройний Олександр. Науковий керівник - Орлова Анна. Публічне адміністрування у сфері медичних послуг	23
Губиш Олександр. Новічевський Роман. Поняття та основні характеристики інтернет-бізнесу	26
Губиш Тарас. Ряшко Андрій Ярославович. Методологія дослідження управлінських процесів в інтернет-бізнесі	29
Дорошенко Ігор. Науковий керівник – Заїка Світлана. Проектний аналіз в сфері публічного управління	31
Дубінка Єлизавета. Науковий керівник – Тишечкіна Катерина. Reforming the civil service of ukraine under martial law	33
Жадан Олександр. Євроінтеграційні аспекти формування циркулярного підходу до розвитку системи надання публічних послуг	36
Іваненко Валерія. Науковий керівник - Курепін Вячеслав. Клієнтоорієнтованість як засіб забезпечення конкурентної переваги	39
Івчук Віктор. Науковий керівник - Світлак Ірина. Публічне управління в механізмі реалізації публічної політики у ветеранській сфері: Науково-теоретичний підхід	42
Кравченко Василь. Науковий керівник – Пугач Юрій. Антикризове управління фінансовими ресурсами комунальних закладів охорони здоров'я в умовах воєнного стану (на прикладі лікарень прикордонних територій)	46
Кузь Тарас., Бобров Дмитро. Основні підходи до управління в умовах цифрової економіки	49
Куніцька Тетяна. Науковий керівник – Іжевський Павло. Система фінансування регіональних та місцевих проєктів України в контексті міжнародного досвіду	52
Курепін Вячеслав. Сухорукова Анна. Принципи клієнтоорієнтованого підходу до управлінської діяльності агропідприємств	56

Линник Вікторія. Науковий керівник – Заїка Світлана. Впровадження електронного урядування як інструмент підвищення ефективності: досвід України та світових країн	59
Макурін Андрій. Кадрова політика в розрізі стійкості критичної інфраструктури	62
Макуха Сергій. Проблеми та перспективи реалізації в Україні концепції «держава у смартфоні»	65
Мирошнік Діана. Науковий керівник – Богуславська Світлана. Комплексний підхід до оцінки ризиків та управління банківською діяльністю	67
Михно Маргарита. Науковий керівник – Верительник Світлана. Методологія оцінювання результативності е-урядування щодо гарантування прав людини	70
Павлова Олександра. Науковий керівник – Чубань Вікторія. Фінансове забезпечення цивільного захисту в Україні: аналіз видатків на 2026 рік	73
Ren Wei. Scientific advisor – Iershova Natalia. Innovations in company personnel management to meet needs at a qualitatively new level	75
Савченко Вікторія. Науковий керівник – Пілевич Дмитро. Ефективність системи публічного управління в умовах цифрової трансформації	78
Слісаренко Оксана. Науковий керівник – Бурковська Анна. Цифрові інструменти управління змінами в організації	81
Сухолад Софія. Науковий керівник – Верительник Світлана. Механізми врегулювання спорів у сфері виконання судових рішень та стандарти публічного управління	83
Яцишин Світлана. Якісний аналіз ризиків діяльності сучасного підприємства	86
7. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	
Адамович Володимир. Кузуб Михайло. Психологія цифр - як поведінковий облік руйнує міф про "об'єктивність" бухгалтера	90
Андрейченко Катерина. Науковий керівник – Лисенко Алла. Бухгалтерський облік в системі управління витратами суб'єкта господарювання	92
Asyuchenko Valeria. Supervisor – Moshkovska O.A. The impact of the "shadow economy" on tax revenues: methods of combating tax evasion	94
Баранік Артур. Науковий керівник – Лисенко Алла. Обліково-інформаційне забезпечення аудиту	96
Батаєва Яна, Науковий керівник – Сагадієва Олена. Класифікація і характеристика видів обліку	98
Bielobrova Anita. Scientific supervisor – Havrys Mykola. Accounting in germany as a key tool for management and financial transparency of enterprises	100
Біла Ольга. Науковий керівник – Сиротенко Наталія. Історія розвитку облікової політики в Україні	103
Білан Софія. Науковий керівник – Бразілій Наталія. Міжнародні стандарти та інституційні трансформації системи обліку основних засобів в Україні	106
Станіслав Білоус. Науковий керівник - Усатенко Ольга. Методика обліку операцій з основними засобами	109
Благодир Орест. Науковий керівник – Лемішовська Олеся. Трансформація облікової політики підприємства в умовах цифровізації бухгалтерського обліку	111

Бондаренко Анна Віталіївна. Науковий керівник - Колісник Олена. Використання штучного інтелекту в бухгалтерії: сучасні тренди	113
Бразілій Наталія. Вплив цифровізації на бухгалтерський облік у зовнішньоекономічній діяльності: нові виклики та можливості для міжнародної торгівлі	115
Браїлко Ангеліна. Науковий керівник – Тютюнник Світлана. Зовнішньоекономічний договір: зміст та структура.	118
Брикса Софія. Кузуб Михайло. Особливості обліку в логістичних компаніях	120
Брік С. В. Продаж будівлі суб'єктом господарювання на єдиному податку: облік, оподаткування	123
Брянська Юлія. Науковий керівник – Колісник Олена. Бухгалтерський облік в умовах цифровізації	126
Burymenko Polina. Supervisor – Moshkovska O. The accounting system of norway	129
Вакулко Анна. Науковий керівник – Колісник Олена. Цифрова трансформація обліку для ефективного розвитку підприємства	131
Vasylyshyna Anastasiia. Scientific adviser – Zalizniuk Viktoriia. Adoption of IFRS in multinational corporations: benefits and challenges.	133
Vasilieva Lesia. Organization and analytical support of accounting as the basis for effective enterprise management.	135
Ваховська Аліса. Науковий керівник - Колісник Олена. Блокчейн у бухгалтерському обліку: від прозорості до довіри	137
Вербицька Вікторія. Челомбітько Нікіта. Вплив особливостей бухгалтерії JDG у польщі на фінансові відносини з українським бізнесом	139
Вертилецький Олег. Науковий керівник – Гаркава Лариса. Актуальні виклики в обліку фінансових інвестицій та способи їх подолання	140
Вітязь Світлана. Науковий керівник – Марковська Тетяна. Гармонізація облікових стандартів у процесі євроінтеграції	143
Власов Володимир Олександрович. Науковий керівник – Проданчук Михайло. Управлінський облік у системі маркетингової діяльності аграрних підприємств	146
Войчак Катерина. Науковий керівник – Любенко Андрій. Сучасний управлінський облік в Україні: цифрова трансформація, стратегічна ефективність та конкурентна перевага	149
Волківська Аліна. Науковий керівник – Гайдучок Тетяна. Вплив теоретичних основ бухгалтерського обліку та аудиту на формування етики професійної діяльності	152
Гайдучок Валерія. Науковий керівник – Мошковська Олена. Transformation of accounting under the influence of artificial intelligence: challenges and opportunities.	155
Ганопольська Олена, Власенко Денис. Науковий керівник – Канцедаль Наталія. Майно чи гроші: облікові нюанси збільшення власного капіталу	158
Гелей Максим. Науковий керівник – Єрмолаєва Марина. Роль обліку витрат у формуванні фінансової звітності підприємства	161
Гладков Дмитро. Бежевець Яна. Науковий керівник – Гайдучок Тетяна. Інституційні детермінанти трансформації облікової політики у контексті сталого розвитку	163

624

Людмила Гнатишин. Роман Великий. Автоматизація обліку розрахунків з постачальниками та захист облікової інформації.	166
Голуб Тетяна. Науковий керівник – Прийдак Тетяна. Грантове фінансування як чинник розвитку освітньо-наукового середовища в сучасній економіці	169
Гонтовий Олександр. Науковий керівник – Мокієнко Тетяна. Проблеми обліку сільськогосподарської продукції в Україні та світі	171
Гончаренко Анастасія. Глушач Юлія. Проблемні аспекти аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості, управління та її вплив на фінансове становище підприємства	174
Грошко Сергій. Науковий керівник – Панасюк Валентина. Блокчейн-технології у системі обліку амортизацій необоротних активів	176
Грубіч Ніколь. Науковий керівник – Яловега Людмила. Роль бізнес-аналітики у побудові системи управлінського обліку	179
Губарик Ольга. Чепець Ольга. Чорний Даніїл. Застосування МСФЗ у відображенні та оцінці дебіторської заборгованості: проблеми та тапрями удосконалення	182
Serhii Hurmanchuk. Scientific Advisor – Larysa Hnylytska. Leasing accounting under us gaap and ifrs: comparative challenges and institutional transformations	185
Гуртова Каріна. Науковий керівник – Сиротенко Наталія. Сучасні підходи до розробки облікової політики для забезпечення прозорості фінансової звітності	188
Даниленко Роман. Науковий керівник - Цімошинська Оксана. Виклики та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану в Україні	191
Дерешева Вікторія. Науковий керівник – Потриваєва Наталя. Адаптація бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів в умовах глобалізації	194
Дівакова Олександра. Науковий керівник- Атамас Олександр. Удосконалення методики бухгалтерського обліку витрат на збут та маркетинг	197
Дідківська Карина. Науковий керівник- Колісник Олена. Виклики в сфері бухгалтерського обліку під час диджиталізації	201
Дров'яніков Максим. Науковий керівник – Пухальський Вадим. Організація облікового процесу в управлінні доходами підприємства	204
Дров'яніков Максим. Науковий керівник – Пухальський Вадим. Роль та завдання обліку основних засобів у сучасних умовах	206
Iryna Dudka. Scientific supervisor – Moshkovska Olena. Taxation of non-profit organizations in Ukraine: Analysis of the current situation and directions for improvement, taking into account foreign experience	209
Yermak Sofila-Zlata. Scientific supervisor – Moshkovska Olena. Adoption of digital document management in accounting: opportunities for transformation and risks of implementation	212
Єрмолаєва Марина. Професійна етика бухгалтера та його відповідальність за маніпулювання обліковими даними	215
Забродський Ігор. Науковий керівник – Мулик Тетяна. Інтеграція ESG-орієнтирів у систему обліку та контролю виробництва продукції підприємств з переробки фруктів та ягід	217

ГОНТОВИЙ ОЛЕКСАНДР - здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **МОКІЄНКО ТЕТЯНА, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування**

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Сільськогосподарське виробництво є фундаментальною складовою національної економіки, оскільки забезпечує продовольчу безпеку, формує експортний потенціал та сприяє розвитку суміжних галузей. Ефективне функціонування аграрного сектору неможливе без достовірного бухгалтерського обліку, який виступає основним інструментом контролю за рухом матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Водночас, система обліку сільськогосподарської продукції стикається з низкою концептуальних і практичних проблем як на національному, так і на світовому рівні.

В Україні проблеми обліку сільськогосподарської продукції обумовлені поєднанням економічних, нормативних і технологічних чинників. Насамперед, спостерігається невідповідність між положеннями національних стандартів бухгалтерського обліку та вимогами МСБО 41 «Сільське господарство». Хоча українська система поступово інтегрується у міжнародний обліковий простір, на практиці підприємства часто стикаються з труднощами у визначенні справедливої вартості біологічних активів через відсутність розвинутого ринку оцінних послуг і доступу до достовірних ринкових даних [2].

Важливою проблемою залишається сезонність виробництва, що зумовлює нерівномірний розподіл витрат упродовж року та ускладнює калькулювання собівартості продукції. Унаслідок цього фінансові результати аграрних підприємств часто не відображають реального стану їхньої економічної ефективності. Недостатня автоматизація облікових процесів також гальмує аналітичну обробку даних, адже значна частина підприємств малого і середнього бізнесу використовує спрощені або застарілі програмні засоби, що не забезпечують повної інтеграції управлінського та фінансового обліку.

Серйозні труднощі виникають у процесі ідентифікації та оцінки біологічних активів, які характеризуються високою природною варіативністю. Додатковим бар'єром є недосконалість податкового регулювання, адже діюча система оподаткування сільськогосподарських підприємств не завжди враховує специфіку їх виробничих циклів. Відсутність чітких критеріїв визнання доходів і витрат часто призводить до подвійного трактування облікових даних. На світовому рівні, попри ширше застосування МСБО 41, проблеми залишаються подібними за змістом, проте відрізняються за масштабом та інституційним контекстом. Головною проблемою є складність визначення справедливої вартості біологічних активів у нестабільних ринкових умовах, що може суттєво впливати на достовірність фінансової звітності. У країнах із розвинутою ринковою інфраструктурою проблема оцінки поступово вирішується шляхом залучення професійних оцінювачів та використання цифрових платформ моніторингу ринкових цін.

Водночас, глобальна практика дедалі частіше акцентує увагу на необхідності впровадження екологічного та соціального обліку у межах концепції сталого розвитку. Це передбачає відображення не лише економічних, а й екологічних наслідків діяльності аграрних підприємств - наприклад, облік викидів парникових газів, деградації ґрунтів або втрат біорізноманіття. Проте методологічна база для такого обліку ще не є уніфікованою. Складнощі також викликають проблеми порівнянності фінансової звітності між країнами, адже різні держави адаптують МСБО 41 із певними національними особливостями.

Незважаючи на високу цифровізацію агросектору у провідних країнах, автоматизація облікових процесів залишається недосяжною для значної частини фермерських господарств у країнах, що розвиваються [1]. Крім того, на сучасному етапі до облікової проблематики дедалі частіше додається вплив кліматичних змін, що зумовлює потребу в оперативному коригуванні оцінки активів та урахуванні ризиків природних катастроф у звітності.

Таблиця 1 - Порівняльна характеристика проблем обліку сільськогосподарської продукції в Україні та світі

Критерій порівняння	Україна	Світова практика
Нормативне забезпечення	Часткова імплементація МСБО 41; наявність розбіжностей між національними стандартами та міжнародними вимогами	Переважна гармонізація із МСФЗ; різні підходи до національної адаптації стандартів
Оцінка біологічних активів	Складність визначення справедливої вартості через обмеженість ринкових даних та фахівців	Високий рівень оцінних послуг; проблема волатильності ринку зберігається
Автоматизація обліку	Низький рівень цифровізації; використання застарілих облікових програм	Використання сучасних ERP-систем (SAP, Oracle, BAS ERP [1]); проблема доступності для дрібних фермерів
Кваліфікація облікових кадрів	Низький рівень професійної підготовки, особливо у сільських регіонах	Високий рівень підготовки кадрів, постійне підвищення кваліфікації
Податкове регулювання	Недосконалість системи оподаткування, неузгодженість із обліковими стандартами	Більш стабільна система оподаткування, адаптована до особливостей аграрного бізнесу
Сталий розвиток і «зелений» облік	На початковому етапі формування; відсутність чіткої методології	Активна інтеграція екологічного та соціального обліку до фінансової звітності
Кліматичні ризики	Частково враховуються при оцінці активів; немає єдиної методики	Розробляються системи страхування ризиків і звітності про кліматичний вплив

Узагальнюючи, можна стверджувати, що проблеми обліку сільськогосподарської продукції мають глобальний характер, але їхня інтенсивність і способи вирішення залежать від рівня розвитку економіки, законодавчої бази та цифрової інфраструктури. Для України першочерговим завданням є подальша гармонізація облікових стандартів із міжнародними

нормами, удосконалення методики оцінки біологічних активів, впровадження сучасних інформаційних систем та формування професійного кадрового потенціалу. Світова практика, своєю чергою, потребує поглиблення методології сталого обліку, урахування кліматичних ризиків і забезпечення глобальної порівнянності фінансової звітності аграрних підприємств.

Подолання наявних проблем у сфері обліку сільськогосподарської продукції потребує системного підходу, який поєднує удосконалення нормативно-правового забезпечення, технологічну модернізацію облікових процесів та підвищення рівня професійної компетентності фахівців. Насамперед, необхідним є подальше наближення національних стандартів бухгалтерського обліку до вимог МСБО 41 «Сільське господарство», що дозволить забезпечити єдність методологічних підходів до оцінки біологічних активів, визнання доходів та витрат, а також підвищить порівнянність звітності українських підприємств на міжнародному рівні. Доцільним є також розроблення детальних методичних рекомендацій щодо визначення справедливої вартості сільськогосподарської продукції, зокрема для підприємств, які не мають доступу до активного ринку оцінних послуг [3].

Другим важливим напрямом є розвиток цифрової інфраструктури та автоматизація облікових процесів. Впровадження сучасних ERP-систем і галузевих цифрових платформ забезпечить оперативність, аналітичність та прозорість облікової інформації. Використання інструментів штучного інтелекту й супутникового моніторингу дасть змогу точніше ідентифікувати біологічні активи, відстежувати зміни у їхньому стані та автоматично формувати облікові звіти [1].

Не менш значущим є напрям підвищення кваліфікації облікових кадрів через систему безперервної професійної освіти. Запровадження спеціалізованих освітніх програм з аграрного бухгалтерського обліку, сталого розвитку та цифрових технологій сприятиме формуванню висококваліфікованих спеціалістів, здатних працювати у відповідності до міжнародних стандартів. Крім того, держава має посилити інституційну підтримку сталого обліку, стимулюючи підприємства до розкриття екологічних і соціальних показників діяльності. У глобальному контексті це забезпечить інтеграцію України у єдиний інформаційний простір сталого аграрного розвитку та підвищить інвестиційну привабливість її сільськогосподарського сектору.

Список використаних джерел.

1. Лега О. В., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В., Мокієнко Т. В., Ліпський Р. В. Інноваційний підхід до автоматизації обліку : аналіз програмних рішень для бізнесу. *Здобутки економіки : перспективи та інновації*. 2025. № 16. URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/374>
2. Маргасова В. Г., Вдовенко Н. М. Еволюція наукових поглядів на облік витрат і контроль собівартості продукції. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 1(7). С. 69 - 79.
3. Оляднічук Н. В., Підлубна О. Д. Удосконалення організації обліку і контролю виробництва продукції. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Випуск 6 (23). С. 262 - 268. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/6_23_ukr/48.pdf (дата звернення: 21.10.2025).

ГОНЧАРЕНКО АНАСТАСІЯ, здобувач вищої освіти,
ГЛУШАЧ ЮЛІЯ, к.е.н., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ, УПРАВЛІННЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВЕ СТАНОВИЩЕ ПІДПРИЄМСТВА

Невід’ємною частиною діяльності будь-якого суб’єкта господарювання є здійснення розрахунків з різними юридичними та фізичними особами. У підприємства виникають зобов’язання (кредиторська заборгованість): перед кредиторами за надані позики; постачальниками та підрядниками за отримані товари, продукцію, роботи, послуги; працівниками за заробітною платою та іншими виплатами; державою за податками та обов’язковими платежами до бюджету тощо. У свою чергу, працівники, держава, інші суб’єкти господарювання, банки можуть мати зобов’язання перед підприємством, через що у нього в обліку виникає дебіторська заборгованість.

В сучасних умовах нестабільності економіки питання дебіторської заборгованості і зобов’язань набувають особливо важливого значення. При погіршенні фінансового стану підприємства не можуть вчасно розраховуватися за зобов’язаннями, що спричиняє фінансові проблеми у підприємств кредиторів. Криза неплатежів призводить до зростання обсягів дебіторської заборгованості, що знижує оборотний капітал підприємств. Дані явища негативно впливають на економіку країни загалом. Це підкреслює важливість аналізу та управління такими об’єктами обліку, як дебіторська і кредиторська заборгованість.

Обсяг дебіторської і кредиторської заборгованості здійснює вагомий вплив на фінансове становище підприємства. Для забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності суб’єктів господарювання необхідно здійснювати постійний контроль за обсягом заборгованостей та станом розрахунків з контрагентами, тому велике значення належить аналізу заборгованостей.

У процесі аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості важливо вивчати не тільки їх динаміку, але й структуру і причини виникнення кожного виду заборгованості.

Аналіз дебіторської заборгованості важливо проводити також за строками утворення і зосередити увагу на найдавніших боргах і великих сумах заборгованості. Відсутність розрахункової і договірної дисципліни, недостатність претензійної роботи віднімають значну частину оборотного капіталу підприємства [1].

Поточна дебіторська заборгованість належить до оборотних активів, але в той же час не може бути використана в поточній діяльності, оскільки це лише очікувана сума грошових коштів або інших активів, які підприємство отримає. З метою управління фінансовим становищем підприємства важливо регулювати допустимий рівень дебіторської заборгованості, адже значні її розміри можуть негативно впливати на рівень платоспроможності та ліквідності. Якщо великий

